

УДК 615.8: 615.324+638.1

Присяжнюк О.А.¹, Макаренко О.В.²

¹ канд. хім. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. УФКСз 221м НУ «Запорізька політехніка»

АПІТЕРАПІЯ В ГЕРОНТОЛОГІЇ: СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

У ХХІ столітті фізіологічне старіння та активну старість необхідно розглядати як процес, який дозволяє людям реалізувати потенціал фізичного, соціального та психічного благополуччя, і брати участь у житті суспільства при наданні належного захисту та допомоги, коли вони потребують підтримки. Нині в Україні нараховується близько 10 млн. осіб похилого віку, що становить приблизно 25% усього населення України. На сьогодні очевидно, що здоров'я людей похилого віку відстає від загальної тенденції зростання тривалості життя, а діюча система охорони здоров'я слабо орієнтована на надання тієї допомоги, яка необхідна людям похилого віку.

Відомо, що з віком відбувається ряд глибинних фізіологічних змін та зростає ризик розвитку складних хронічних захворювань які спричиняють інвалідність та смерть. Це, пов'язані з віком втрати слуху, зору, рухової активності, а також різні неінфекційні захворювання, включаючи хвороби серця, інсульт, хронічні респіраторні захворювання, рак та деменцію. Пов'язаний з цими станами у літніх людей тягар, є набагато важчим в Україні, особливо зараз, в умовах воєнного часу. Тому пошук додаткових методів відновлення і підтримки здоров'я цієї категорії населення є особливо актуальним.

Метою нашої роботи став аналіз можливостей використання апітерапії в комплексній реабілітації людей похилого віку.

Лікування продуктами бджільництва бере свій початок із стародавнього Єгипту, Греції та Китаю. Про це свідчать згадки у Ведах, Біблії та Корані. Великий внесок у розвиток апітерапії зробив професор Артемів М.М. та його учні Орлов Б. М. та Крилов В. М., а створення Лудянським Е.А. посібника з апітерапії для лікарів, студентів медичних вузів та бджолярів дало поштовх розглядати апітерапію як один з сучасних та перспективних методів практичної медицини. Тому інтерес до продуктів бджільництва зростає з кожним роком, а їх терапевтична, профілактична і зміцнююча дія явно перевершують ефекти багатьох синтетичних ліків. Мед, віск, квітковий пилок, перга, маточне молочко, прополіс, бджолина отрута, гомогенат трутневих личинок – це продукти, які створені природою для збереження і продовження життя бджіл, а тому можуть успішно бути використані у лікуванні людей.

Україна посідає чільне місце у світі щодо розвитку апітерапії. Про це свідчать велика кількість наукових публікацій, проведення міжнародних курсів з апітерапії в Україні, активний розвиток приватних клінік, які лікують за допомогою продуктів бджільництва.

В гериатричній практиці цей метод розвивається за декількома напрямками: лікування бджолою отрутою та лікування бджолиними продуктами. При лікуванні бджолою отрутою у людей похилого віку відзначаються значне поліпшення фізичної і розумової активності, зменшуються набряки, прояви аритмії, поліпшується сон, апетит, працездатність, нормалізується артеріальний тиск, виявляється тенденція до поліпшення біохімічних і параклінічних показників. Бджолина отрута є гарним стимулятором, що запобігає процесам старіння.

Мед – найпотужніший поживний комплекс, який містить мільйони біогенних частинок, вітаміни, ферменти, вуглеводи (глюкоза, фруктоза, дисахариди, декстрини), а також до 20-ти різних амінокислот. При вживанні меду у людей похилого віку знижується рівень холестерину, поліпшується

діяльність гладкої мускулатури серця, кишечника, він діє заспокійливо на центральну нервову систему, ефективний при застудах.

Квітковий пилок – калорійний продукт, з протимікробною та седативною дією. Його вживають для нормалізації діяльності шлунково-кишкового тракту, зміцнення розумової діяльності, стимуляції згасаючої активності ендокринних залоз. Бджолина перга – це перетворений бджолами квітковий пилок, який є унікальним продуктом, що містить усі відомі вітаміни, амінокислоти, гормони, вуглеводи, мінерали. Це дає підставу рекомендувати її до використання у функціональному харчуванні людей похилого віку.

Маточне молочко підвищує метаболічну активність людини, стимулює імунні властивості, зменшує абіотрофічні аспекти старості, нормалізує артеріальний тиск, поліпшує мікроциркуляцію, показники крові, відновлює втрачену рівновагу, стимулює роботу ендокринної системи, поліпшує тонус вегетативної нервової системи, гладкої мускулатури, особливо серця й кишечника, знижує рівень цукру й холестерину крові, покращує настрій.

Прополіс є натуральним продуктом з великою антибактеріальною силою, до складу якого входить багато цінних мікроелементів, що разом з вітамінами, складають поживний комплекс, корисний для людей похилого віку. При вживанні прополісу покращується зір, виліковуються запальні процеси в кишечнику та стравоході, покращуються пам'ять та загальний фізичний стан. Прополіс одночасно регенерує та дезінфікує, тому його з успіхом застосовують зовнішньо при захворюваннях шкіри та слизових оболонок різних органів і систем.

Аналіз літератури дозволяє зробити висновок, що ці засоби у поєднанні з сучасними методами лікування безсумнівно мають великий потенціал застосування їх як в геріатрії, так і в реабілітаційній медицині.